

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs Sextvs. Vtrum actus notionalis ad plures personas terminari
poßit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82303)

muni dicere in recto formam vel naturam: in obliquo verò duplicem relationem rationis, vnam ad agens, siue principium, cuius est forma, alteram ad eum, cui potest communicari: sicut donum dicit rem donabilem, respectum ad donatorem, & respectum donabilitatis ad eum, cui est donabile.

Conclusio PRIMA CONCL. Communicabilitas formalis siue esse communicabile formaliter, conuenit essentia diuinæ absolutè sumptæ, & non prout est in aliquo supposito, & dicit perfectionem absolutam, & connotat respectum rationis ad tria supposita, quibus potest esse & est actu communis.

SECUNDA CONCL. Communicabile effectiue, in communi loquendo, dicit formam vel naturam in recto, duplicem autem relationem in obliquo, scilicet ad agens siue principium cuius est forma, & ad eum cui potest communicari.

TERTIA CONCL. Communicabile in diuinis, dicit essentiam in recto cum duplici respectu, scilicet ad principium communicans, puta patrem vel spiritorem, & ad suppositum cui potest communicari.

QUARTA CONCL. quæ sequitur ex prædicta est. Communicabilitas effectiua non conuenit essentia diuinæ secundum se, siue absolutè sumptæ, sed tantum, vt est in principio communicante, siue habente potentiam ad eam communicandam.

VLTIMA CONCL. qua directè respondetur ad quæsitum. Communicabile formaliter in diuinis est prædicatum simpliciter essentialiter: communicabile autem effectiue, non est prædicatum simpliciter essentialiter, sed magis notionale, sicut potentia generandi. Hæc conclusio patet ex dictis. Et probatur etiam quo ad secundam partem, quia communicabile, exempli gratia per generationem, non solum dicit respectum ad patrem generantem, sed etiam hoc ipso quod dicit respectum ad generantem, connotat relationem paternitatis vt rei puta essentia communicabili cōiunctam igitur sicut potentia est notionalis, quia dicit essentiam sub relatione, ita communicabile erit notionalis, quia dicit essentiam sub relatione.

Ob. 1. cont. CONTRA vltimam concl. quo ad secundam partem argumentatur Suarez. Primò. Omne prædicatum conueniens diuinitati ratione sui, & non ratione relationis est essentialiter; sed esse communicabilem tribus personis conuenit diuinitati ratione sui; ergo est prædicatum illi essentialiter. Maior patet. Minor probatur. Primò, quia esse communicabile est prædicatum absolutum. Secundò, quia non est personale; ergo est essentialiter. Probatur consequentia; quia non datur medium. Tertiò, quia conuenit essentia ratione sue infinitatis, quæ essentialis est. Resp. falsam esse minorem propositionem loquendo de communicabili effectiue. Ad primam probationem negatur assumptum; est enim absolutum cum respectu. Ad secundam nego consequentiam. Ad probationem negatur assumptum; nam inter essentialia & perfonale mediat notionalis. Ad tertiam negatur antecedens præcisè loquendo; conuenit enim essentia communicabilitas effectiua ratione infinitatis in tali persona, puta patre vel spiratore.

Obi. 2. Secundò. Cum dicitur diuinitas communicabilis tribus personis, nihil aliud explicatur quam fecunditas & infinitas ipsius diuinitatis.

ergo esse communicabile est prædicatum essentialiter. Conseq. probatur; quia diuina essentia habet infinitatem & fecunditatem, prout præcisè est à personis, & vt existens in omnibus simul, & eandem retinet in singulis; ergo. Probatur hoc antec. quo ad vltimam partem; quia licet terminata sit per relationem vnus personæ, adhuc manet naturaliter communicabilis alijs personis. Resp. nullam esse consequentiam. Ad probationem negatur antecedens quo ad omnes & singulas partes; Nam essentia diuina neque est fecunda, id est communicabilis effectiue (id enim sonat nomen fecundi) vt præcisè est à personis; alioquin deitas produceret deitatem: Neque vt existens in omnibus simul quia non omnes simul producunt aliquam quartam personam: Neque prout est in singulis; quia deitas in spiritu sancto non est fecunda; quia non est productiua; natura enim fecunda dicit naturam, prout est principium quo productionis, & consequenter vt habet rationem potentia, qua suppositum producit sibi simile. Constat autem diuinam naturam in Spiritu S. non esse principium producendi personam aliquam in eadem natura.

ARTICVLVS SEXTVS.

Vtrum actus notionalis ad plures personas terminari possit.

AD Sextum sic proceditur. Videtur, quod actus notionalis ad plures personas terminari possit, ita quod sint plures personæ genitæ, vel spiratæ in diuinis. Cuiusque enim inest potentia generandi, potest generare: Sed filio inest potentia generandi. Ergo potest generare: Non autem seipsum. Ergo alium filium. Ergo possunt esse plures filij in diuinis.

2. Præterea. Aug. * dicit contra Maxi. Filius nō lib. 3. c. 12. genuit creatorem. Neque enim non potuit, sed non oportuit.

3. Præterea. Deus pater est potentior ad generandum quam pater creatus. Sed vnus homo potest generare plures filios. Ergo & Deus, præcipue cum potentia patris, vno filio generato, non diminuat.

Sed contra est, quod in diuinis non differt esse & posse. Si igitur in diuinis possent esse plures filij, essent plures filij. Et ita essent plures personæ, quam tres in diuinis. Quod est hereticum.

Respondeo dicendum, quod sicut Athanas. * dicit in suo similitudine in diuinis est tantum vnus pater, vnus filius, vnus bōlo fidei. Spiritus sanctus. Cuius quidem ratio quadruplex assignari potest. Prima quidem ex parte relationum: quibus solum personæ distinguuntur. Cum enim personæ diuinæ sint ipsæ relationes subsistentes, non possent esse plures pariter, vel plures filij in diuinis, nisi essent plures paternitates & plures filiationes. Quod quidem esse non posset, nisi secundum materialem eorum distinctionem, Formæ enim vnus speciei non multiplicantur nisi secundum materiam, qua in diuinis non est. Vnde in diuinis non potest esse nisi vnus tantum filiatio subsistens, sicut & albedo subsistens non posset esse nisi vna. Secunda verò ex modo processionum, quia Deus omnia intelligit & vult vno & simplici actu. Vnde non potest esse nisi vna persona procedens per modum verbi, quæ est filius: & vna tantum per modum amoris, quæ est Spiritus sanctus. Tertia verò sumitur ex modo procedendi, quia personæ ipsæ procedunt naturaliter, vt dictum est. * Natura autem determinatur ad vnum. Quarta ex perfectione quæst. ne diuinarum personarum. Ex hoc enim est perfectus filius, quod tota filiatio diuina in eo continetur, & quod est tantum vnus filius. Et similiter dicendum est de alijs personis.

Ad

Ad Primum ergo dicendum, quod quamvis simpliciter concedendum sit, quod potentiam quam habet pater, habeat filius, non tamen concedendum est, quod filius habeat potentiam generandi, si generandi sit gerundium verbi actiui, ut sit sensus, quod filius habeat potentiam ad generandum. Sicut licet idem esse sit patris & filij: non tamen conuenit filio esse patrem propter notionale adiunctum. Si tamen hoc quod dico, generandi, sit gerundium verbi passiui, potentia generandi est in filio, id est, ut generetur. Et similiter si sit gerundium verbi impersonalis, ut sit sensus, potentia generandi, id est, quia ab aliqua persona generatur.

Ad Secundum dicendum, quod Aug. in verbis illis non intendit dicere, quod filius posset generare filium: sed quod hoc non est ex impotentia filij, quod non generet, ut infra patebit. *

q. 42, a. 6, ad 3.

Ad Tertium dicendum, quod immaterialitas & perfectio diuina requirit, ut non possint esse plures filij in diuinis, sicut dictum est. Vnde quod non sint plures filij, non est ex impotentia patris ad generandum.

Sensus quaesiti.

TITVLVM explicat Cai. quem alij sequuntur interpretes, ac praesertim Syluest. Torres & Zumel.

Forma Textus.

CONCLVS. est. In diuinis est tantum vnus pater, vnus filius, & vnus Spiritus S. Probatur quatuor medijs. *Primo* ex parte relationum. In diuinis non possunt esse plures patres, aut plures filij, nisi sint plures paternitates, & plures filiationes. At hoc est impossibile; ergo & illud. Maior probatur; quia personae diuinae sunt ipsae relationes subsistentes. Minor vero; quia in diuinis non possent esse plures paternitates, & plures filiationes, nisi secundum materialem distinctionem. At haec non est in Deo; ergo. Maior probatur, quia formae vnius speciei non multiplicantur nisi secundum materiam. Minor vero; quia materia non est in Deo. *Secundo* ex parte processionum. Deus omnia intelligit, & vult vno & simplici actu: ergo non potest esse nisi vna persona procedens per modum verbi, quae est filius, & vna tantum per modum amoris, quae est Spiritus sanctus. *Tertio* ex parte modi procedendi. Personae procedunt naturaliter: ergo est tantum vnus pater, vnus filius, &c. Probatur consequentia: quia natura determinatur ad vnum. *Quarto* ex perfectione diuinarum personarum. Ex hoc est perfectius filius, quod tota filiatio diuina in eo continetur; ergo tantum vnus est filius, & similiter de alijs personis.

Expositio Textus.

CIRCA secundam rationem lege, quae scribit Ferraricens. in 4. cont. gent. cap. 13. in E princ.

CONTROVERSIA VNICA.

De efficacia rationum Diui Thomae.

Sententia Doctorum.

SCOTVS in 1. dist. 7. q. 2. quatuor praedictas rationes rejicit ut falsas, vel insufficientes, cuius sententiam & argumenta refert, & approbat Rada controu. 9. a. 2. Eandem opinionem sequitur Val. liberè pronuncians primam rationem non esse valde firmam; secundam ut-

A cumque congruentem, non tamen necessariam: tertiam, difficulter concludere: quartam denique ostendere aliquam congruentiam. Et addit concl. huius a. non nisi Theologicè probari posse, posito ut certo, quod in diuinis per actum intellectus vnica persona procedit, & similiter vna per actum voluntatis, quod etiam prius asseruerat Molina. Primam rationem acriter impugnant Scotus & Aureolus in 1. dist. 7. q. 2. a. 1. quorum argumenta numero plurima refert & soluit Capreol. eadem dist. quaest. 2. art. 2.

Pro defensione dictarum quatuor rationum supponenda sunt primò, quae de singularum sensu & efficacia scribit Caiet. post Capr. quos sequitur Torres super hoc artic. & Ferrar. 4. cont. gent. c. 13. *Refolatio. Rationes D. Th. fides non innititur, & necessario concludere.*

Secundo obseruandum est rationes praedictas propriè loquendo fidei non inniti, ut arbitratur Molina; non enim ex fide creditis robur trahunt, sed ex principijs tantum notis lumine naturali Metaphysico in re diuina, quibus accedit subiectam materiam esse naturalem vel supernaturalem. Nam prima procedit ex diuina immaterialitate, quam naturaliter nouimus Deo secundum omnia eius intrinseca conuenire. Secunda ex diuina simplicitate & perfectione in operando: quae pluralitatem actuum intellectus & voluntatis non admittit. & similiter quarta. Tertia verò ex intrinseco primi entis modo, summa scilicet in intelligendo & amando respectu sui necessitate & naturalitate procedit; quae omnia probat Philosophus naturali lumine Deo conuenire. Itaque supposita duplici personarum in Deo processione, deducitur non ex fide, quia bina creditur in Deo processio, sed ex communibus iam dictis principijs rationi naturali perspicuis, plures quam duas in Deo non emanare personas. Quamobrem, ut ante diximus, rationes istae propriè loquendo non innituntur fidei, neque immediate, neque mediate, sed in materia fidei per accedens illis subiecta suae robur efficacitatis exercent. Et quoniam singula in dictis rationibus assumpta Deo secundum eius intrinseca conueniunt necessariò simpliciter; idcirco statuitur haec ut certa.

CONCLVSIO. Quatuor huius articulationes necessariae, & demonstratiue probant actus notiones ad plures personas non posse terminari.

CONTRA concl. argumentatur Val. *Primo* obiecti contra primam rationem. Possibile est formas subsistentes sine materia multiplicari numero; ergo. *Resp.* falsum esse antec. naturaliter loquendo. Constat autem omnia Deo ad intra siue secundum se congruentia illi naturaliter & necessariò conuenire. *Secundo* negatur antecedens etiam de potentia Logica loquendo.

Secundo contra secundam rationem. Actus ille est simpliciter infinitus; ergo non obstat quo minus esset intelligibile plures personas per eum produci. Probatur consequentia; quia non posset in pluribus personis maior esse perfectio, quam sit in illo vno actu diuino. *Resp.* Soluit. nullam esse conseq. Ad probationem negatur sequela, committitur enim fallacia secundum non causam ut causam. Ratio enim cur actus, verbi gratia generationis, non possit ad plures personas terminari, non est quia esset maior in personis procedentibus perfectio, quàm in illo vno actu: sed ea est, quam affert Cai. quia scilicet ubi est vnum tantum intelligere & dicere ad-

adaequatum illi, ibi non est nisi vnum dicere & vnum verbum; superflueret enim aliud dicere & aliud verbum.

Obiect. 3. Tertiò contra tertiam rationem. Quod agit ad vnum determinatè, potest nihilominus per vnà actionem plura numero producere, vt patet in animantibus aliquibus, quæ vna actione naturaliter quidem, sed plures filios generant; ergo. *Solut.* *Resp.* falsum esse antec. vniuersaliter sumptum. Quod si ad agentia creata limitetur, negatur sequela, eo quod effectus siue termini per actionem creaturæ producti materialiter possunt distingui, non autem terminus actionis diuinæ, vt prima ratio probat, quam præsupponit hæc tertia, cum explicatione Cai. Et præterea singuli non adaquantur actui, sicut verbum diuinum.

Obi. 4. Quarto contra vltimam. Si plures filij cõuenissent in eadem numero natura, sicut iam cõueniunt plures personæ: quilibet eorum potuisset esse perfectissimus, propter identitatem in tertio, & nihilominus distinctus ab alio; ergo. *Solut.* *Resp.* non esse possibile plures filios in eadē numero natura conuenire, vt supponit arguēs. Id autem esse impossibile conuincit hæc quarta ratio, cuius vim exprimit Cai.

Obi. 5. Contra eandem concl. argumentatur Rada, & primò contra primam rationem affert argumēta Scoti, iam antea à Capr. & Cai. soluta. Ex quibus hoc est principium. Si vera est illa maior, nimirum formam eiusdem rationis non multiplicari nisi per materiam, sequitur omnē formam immaterialem esse implurificabilem. Id verò falsum esse sic ostendit. Nam formam aliquam immaterialem non posse plurificari, potest ex duplici capite dimanare: primo; quia ipsa de se & ratione suæ quidditatis est vna numero & singularis, sicut Deus: secundò; quia ipsa forma singularis habet in se totam entitatē illius formæ intensiue & extensiue, sicut Sol. Primo modo non potest intelligi extra Deum; quia ex ipso sequitur repugnare omnino, & implicare contradictionem, quod forma specifica in Angelis plurificetur realiter. Quod esse falsum sic probat: Quia, tunc sicut non stat cum conceptu hominis, quod concipiatur irrationalis, vel cum conceptu Dei, quod concipiatur tanquam indifferens ad plures Deos: ita nõ flaret cum conceptu talis speciei, quod concipiatur vt plurificabilis numero: quod non est probabile. Si verò detur secunda causa & intellectus propositionis, sequitur naturam specificam Michaelis de se non esse hanc & singularem: ergo non repugnat ei contradictoriè nõ esse hanc, vel non esse in hoc singulari; ergo per Dei potentiam poterit natura illius poni in alio singulari à Michaelē, & ita maior erit falsa.

Solut. *Resp.* ex vtraque causā veram esse dictam maiorem. Ad primā impugnationem admitto implicare contradictionem naturam Angeli specificam plurificari realiter. Ad probationem in contrarium dico primò non esse simile, nec eandem esse rationem, quod homo concipiatur irrationalis, & quod Angelus concipiatur plurificabilis. Nam licet Angelicæ naturæ, prout in se est, & prout est in intellectu concipiente illam prout in se est, repugnet plurificari, sicut homini repugnat esse irrationalis, quatenus tamen ab humana mente concipitur ad modum quidditatis rei sensibilis per abstractionem à conditionibus indiuiduantibus, specificam sortitur vniuersalitatem, & illi vt sic conceptæ non repugnat plurificari; cõ-

Naz. in 1. part. D. Th. tom. 2.

stat autem ad hominem à quocunque & quomodocunque; conceptum non sequi irrationalitatem. Et ratio differentie est; quoniam vniuersalitas prædicationis est communis conditio cuiuslibet quidditatis, etiam diuinæ ab humana mente conceptæ, ob dictam causam; quia scilicet concipitur ad modum quidditatis rei sensibilis. De quare legendus est D. Thom. suprag. 13. a. 9. & Caiet. ibi, & de Ente & Essentia cap. 5. q. 9. Ex quo patet falsum esse quod ait Rada, non stare cum conceptu Dei, quod concipiatur vt indifferens ad plures Deos. Ad impugnationem secunde causæ negatur consequentia. Nam, si forma singularis habet in se totā entitatem formæ intensiue & extensiue, & sit per se & naturaliter per se subsistens abstracta ob omni receptiuo, sequitur etiam illam esse de se hanc & singularem, & illi repugnare non esse hanc.

Contra secundam rationem assumit cum Scoto propositionem falsam, & in primo huius articuli confutatam, nimirum per omne dicere exprimi aliquod intelligere; sed tamen (inquit) intelligere paternum, prius est quā dicere, ex quo sic arguit. Cum vnitatē prioris, stat pluralitas posterioris. Ergo ex vnitatē actus intelligendi in formali consequentia, non sequitur vnitatis actus dicendi. *Resp.* primò intelligere Patris vt sic esse idem quod dicere formaliter, quia sic est notionale. Secundò falsum esse cum vnitatē prioris stare pluralitatem posterioris, quādo posterius est adaquatum priori, & eiusdem simplicitatis est, perfectionis & essentia cum priori, sicut in proposito, intelligere Patris & dicere sunt adaquata. Ferrar. alio modo soluit idem argumentum in 4. cont. gent. cap. 13. circa principium.

Secundò. Intelligere paternum absolute consideratum, prout est commune tribus, est forma quædam absoluta, & non actio alicuius termini productiua, sicut dicere est actio productiua verbi. Ergo non sequitur consequentia formali, quod si est vnicum intelligere, sit vnicum & dicere. *Resp.* intelligere Patris idem esse adaquatè quod dicere, quia intelligere Patris vt sic non est intelligere absolute, sed intelligere exprimendo: & de intelligere sic sumpto, loquitur secunda ratio D. Th. quia loquitur de intelligere, per quod procedit verbum: hoc autem est intelligere patris vt sic.

Tertiò. Non est bona & formalis hæc consequentia. Est vnica essentia; ergo vnica productione communicatur. Ergo similiter non est hæc formalis consequentia. Est vnicum intelligere; ergo vnicum dicere. Probatur sequela; quia sicut essentia, cum sit vnica, communicatur pluribus productionibus, ita & intelligere posset aliquis affirmare, quod communicaretur per plura dicere, & per illam rationem conuincit haud posset. *Resp.* falsam esse sequelam. Ad eius probationem negatur antecedens: Nam productiones quibus communicatur essentia non sunt eiusdem rationis formalis, & ideo possunt esse plures dicere verò vnus est rationis formalis, & ideo non potest multiplicari. Secundo dico intelligere, prout est patris, non esse commune sicut essentia, sed proprium patris.

Quarto contra tertiam rationem argumentatur. Vna natura numero potest esse principium plurium productionum eiusdem rationis; ergo licet natura determinetur ad vnum,

Ecce non

non sequitur quod ibi sit tantum vna productio. Antecedens probatur; quia idem homo plures producit filios, & vnus sol plures effectus efficit. *Resp.* antec. verum esse de productionibus vniuocis in natura materiali, non autem in natura immateriali qualis est diuina.

solus.

obi. 10.

solus.

Quintò. Naturam determinari ad vnum non est determinari ad vnicam productionem, & vnicum productum, sed non esse indifferentem ad opposita: sed ex hoc non concluditur vnitas productionis vt patet; ergo. *Resp.* falsum esse antec. loquendo de vna productione, & vno producto formaliter secundum vnum modum, vt hic explicat Caiet.

Et ex his patet etiam responsio ad alias cauillationes eiusdem authoris contra aliam rationem allatam ex S. D. quia scilicet fecunditas ordinata ad generationem filij, exhauritur in vnus filij generatione. Dicitur enim exhauriri patris fecunditas in vnus filij generatione, ob supradictas causas; quia scilicet vnicum verbum, & filius adæquat diuinam intellectiōnem & generationem: & quia continet omnem rationem filiationis ob infinitam sui perfectionem &c.

QVÆSTIO XLII.

De equalitate & similitudine diuinarum personarum ad inuicem, in sex articulos diuisa.

DEinde considerandum est de comparatione personarum ad inuicem.

Et primò quantum ad equalitatem, & similitudinem.

Secundò quantum ad missionem.

Circa primum queruntur sex.

Primò, Vtrum equalitas locum habeat in diuinis personis.

Secundò, Vtrum persona procedens sit equalis ei, à qua procedit secundum eternitatem.

Tertiò, Vtrum sit aliquis ordo in diuinis personis.

Quartò, Vtrum persone diuinae sint æquales secundum magnitudinem.

Quintò, Vtrum vna earum sit in alia.

Sextò, Vtrum sint æquales secundum potentiam.

Ordo articulorum huius questionis.

DISSERIT A. D. in 1. a. de equalitate diuina cōmuniter sumpta, de qua tres definit quæstiones, videlicet an sit, quomodo sit, & quid sit. Deinde quærit in speciali de equalitate secundum eternitatem personarum procedentis, respectu eius à qua procedit: tū quia eternitas est esse Dei vt vniforme quod primò in Deo consideratur: tum etiam quia magis obuia & patetior est difficultas hæc, ijs quæ sequentibus tangebuntur articulis. Tertiò excludo ordine durationis à diuinis personis consequenter quærit de ordine naturæ. Posita namque durationis æqualitate, statim occurrit dubitandum de ordine naturæ, quo vna persona est ab altera; hunc enim ordinem excludere videtur æqualitas æternitatis. Et quoniam hoc ordine magnitudinis siue perfectionis æqualitas in natura videtur excludi, idcirco quærit in articulo quarto, an filius sit æqualis patri secundum magnitudinem. Et quia magnitudo diuinarum personarum est naturæ perfectio, quæ in tribus est vna, & ab vna veluti principio deriuatur ad

aliā, vt dicitur in articulo tertio: & secundū hæc addito etiam relatiuō respectu originem cōsequēte vna persona dicitur esse in alia: idē consequenter quærit in articulo quinto, vtrū filius sit in patre, & cōuerso. Postremò quærit de æqualitate secundum potentiam, quæ consequitur essentiæ perfectionem, & magnitudinem.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum equalitas locum habeat in diuinis.

AD primum sic proceditur. Videtur, quod equalitas non competat diuinis personis, equalitas enim attenditur secundum vnum in quantitate, vt patet per Philosophum 5. Metaph. In diuinis autem personis non inuenitur, neque quantitas continua intrinseca, qua dicitur magnitudo: neque quantitas continua extrinseca, qua dicitur locus & tempus: neque secundum quantitatem discretam inuenitur in eis equalitas, quia duæ persone sunt plures quàm vna. Ergo diuinis personis non conuenit equalitas.

2. Præterea. Diuina persone sunt vnus essentia, vt supra dictum est. Essentia autem significatur per q. 39. art. 2. modum formæ. Conuenientia autem in forma non facit equalitatem, sed similitudinem. Ergo in diuinis personis est dicenda similitudo, & non equalitas.

3. Præterea. In quibuscunque inuenitur equalitas, illa sunt sibi inuicem equalia: quia æquale dicitur æquali æquale. Sed diuina persone non possunt sibi inuicem dici æquales. Quia vt Aug. dicit 6. de Trinit. Imago, si perfecte implet illud cuius est imago, ipsa coaquatur ei: non illud imagini sue, imago autem patris est filius. Et sic pater non est æqualis filio. Non ergo in diuinis personis inuenitur equalitas.

4. Præterea. Equalitas relatio quadam est: sed nulla relatio est communis omnibus personis, cum secundum relationes persone ab inuicem distinguantur. Non ergo equalitas diuinis personis conuenit.

Sed contra est, quod Athan. dicit, quod tres persone coeternæ sibi sunt, & coæquales.

Respondet dicendum, quod necesse est ponere equalitatem in diuinis personis. Quia secundum Philosophum in 10. Metaph. æquale dicitur quasi per negationem minoris, & maioris. Non autem possumus in diuinis personis ponere aliquid maius & minus. Quia vt Boet. dicit in lib. de Trinit. eos differentia, scilicet licet deitatis comitatur, qui vel augent vel minuant, vt Arriani, qui gradibus numerorum trinitatem variantes distrabunt, atque in pluralitatem deducunt. Cuius ratio est: quia inequalium non potest esse vna quantitas numero. Quantitas autem in diuinis non est aliud quàm eius essentia. Vnde relinquatur, quod si esset aliqua inequalitas in diuinis personis, quod non esset in eis vna essentia. Et sic non essent tres persone, vnus Deus. Quod est impossibile. Oportet igitur equalitatem ponere in diuinis personis.

Ad primum ergo dicendum, quod duplex est quantitas, vna scilicet qua dicitur quantitas modis, vel quantitas dimensionis, qua in solis rebus corporalibus est. Vnde in diuinis personis locum non habet. Sed alia est quantitas virtutis, qua attenditur secundum perfectionem alicuius naturæ, vel formæ. Quæ quidem quantitas designatur secundum quod dicitur aliquid magis vel minus calidum, in quantum est perfectius vel minus perfectum in tali caliditate. Huiusmodi autem quantitas virtualis attenditur primò quidem in radice, id est in ipsa perfectione formæ, vel

744